

ERIK ROSSANDER:

Operation Garbo

Sveriges försvar skall efterhand mer inriktas mot att kunna möta ett angrepp med kort förvarning – överraskande angrepp enligt äldre terminologi – än som tidigare mot den storslagna invasionen. Det är rimligt med hänsyn till den moderna tekniken som medger snabba insatser med både vapen och trupp efter kort förberedelsetid. Det är än mer rimligt om man beaktar historiska erfarenheter. Personligen tillhör jag dem som tror på teorin att vid alla lyckade överraskande angrepp har den angripne egentligen haft tillgång till information om att han skall bli anfallen, men har i stället haft en strategisk föreställning om att så inte skall ske. Så hade t ex både Danmark och Norge – och Sverige! – ett säkert underrättelseunderlag om ilastning av tysk trupp och pågående invasionsförberedelser, men man föreställde sig att Hitler inte skulle våga sig på ett sådant angrepp mitt framför näsan på brittiska Home Fleet. Stalin påstås ha haft fullt klart för sig vad tyskarna avsåg med sin uppmarsch mot Sovjet inför Operation Barbarossa, men han avhöll sig från mobilisering mot en paktbroder. Det japanska anfallet på Pearl Harbor kunde förutses av den amerikanska underrättelsetjänsten, men administrationen trodde inte att japanerna skulle vara så dumdriftiga och israelerna hade klar insyn i de egyptiska anfallsförberedelserna inför Yom Kippurkriget, men man trodde inte att den egyptiska armén var kapabel att slå ut ett anfall över vattendrag.

Harry Winter: **Operation Garbo – en thriller om en möjlig verklighet.** Timbro 1988

Skulle vi vara mer klarsynta? Det tror i alla

fall inte Harry Winter (vem det nu är) i boken "Operation Garbo – en thriller om en möjlig verklighet".

Sveriges regering får i augusti 1992 en tydlig varning om att ett angrepp kan vara förestående, men man drar sig i det längsta – ja för länge – innan man tvingas acceptera den fruktansvärda sanningen. Resultatet av den alltför sena mobiliseringsordern och deklARATIONEN om att Sverige befinner sig i krig (fjärran är den tid då en angripare först avgav en krigsförklaring) blir kaos. Ett kaos som skildras på ett sådant sätt att man tror sig läsa en skildring av vad som faktiskt inträffat.

Tekniken påminner om den som utnyttjats av general sir John Hackett i "Tredje världskriget" och av Tom Clancy i "Red storm Rising", en "framtidshistoria" skildrad genom ögonblicksbilder från olika skådeplatser. Det är bara det att här rör det sig om Sverige, inte Centraleuropa eller Nordatlanten. Och det är en skildring som i trovärdighet, sakkunskap och realism vida överstiger annat jämförbart jag läst, t ex "Deep Lie" av Stuart Woods eller "Anfall mot Sverige" av Sune Andersson.

I Operation Garbo har inte författaren lockats att hemfalla åt groteska överdrifter som annars ofta förekommer. Han lyckas tvärtom med konststycket att framställa en diskussion i Kreml om något så irrationellt som ett beslut om krig som om det vore högst rationellt. Sedan beskrivs hur processen fortskrider med sabotage, förräderi, likvideringar och påtryckningar tills Sverige slutligt inser att man är utsatt för det som alltid ansetts för omöjligt – ett isolerat angrepp. Därmed kan också sägas att boken tjänar tre syften: att vara en spännande thriller (som anges redan i

titeln), att vara en lärobok om hur ett modernt angrepp kan gestalta sig och kanske främst att vara en debattbok om hur vi missköter vårt försvar. Här får främst tvehågsna politiker en känga både för redan begångna förmyndelser och för framtida sannolika försummelse. Konsekvenserna av det svenska försvarets kapacitetsnedgång till följd av bristande ekonomiska resurser under 70- och 80-talen framställs med all (o)önskvärd tydlighet liksom hur svenskt mästrande gentemot andra länder kan uppfattas internationellt. För den läsare som bara vill ha en thriller kan sägas att han möjligen kan tycka att det internationella uppspelet tar tid innan kriget börjar — det är det pris man får betala för att få en trovärdig prägel på scenariot. Men

sedan blir farten desto mera halsbrytande!

Under skildringen av krigsförloppet kastas man sedan mellan hopp och förtvivlan! Man griper girigt tag i enstaka stridsgruppers, attackföretags eller fartygs insatser för att därefter snabbt kylas av när ÖB tecknar en helhetsbild. Men så tänds åter hoppet när man i högkvarteret analyserar möjligheterna och ... så går det som det går.

Sammanfattningsvis kan jag bara säga, att skall man läsa *en* bok om framtida krig (för spänning, för att få en uppfattning om hur det kan gestalta sig eller för att kasta sig in i försvarsdebatten) — så räcker det att läsa *Operation Garbo*.